

KINA & VI

NR. 2, 2011 UTGITT AV FORENINGEN NORGE-KINA 43. ÅRGANG KR. 50

Reis før det er for sent **Bærekraftig turisme** side 6
Kinautfordringen **Flest mulig provinser under beltet** side 10
Makt og mentalitet **Hvem styrer kinesernes tanker?** side 14
Det kinesiske kjøkken **Tradisjonell gårdsmat** side 17

To fjellturer, to virkeligheter

Henrik A. Salthe jobber som nettredaktør for mediehuset PETRO-media i Stavanger. Han er født på Taiwan og har studert i Beijing.

Av Henrik Arnestad Salthe, redaktør

Dette nummeret av Kina & Vi handler om turisme; om kinesere som reiser til Norge, nordmenn som reiser til Kina, og kinesere som reiser til sitt eget land. I bladet får vi et innblikk i hvordan den kinesiske turismen på mange måter skiller seg fra den norske turismen, noe jeg også fikk demonstrert senest sist helg.

En tur til Prekestolen utenfor Stavanger er sterkt å anbefale for de som besøker regionen, og steinformasjonen er også en av de største turistattraksjonene i Rogaland. Som frisk, norsk ungdom lot jeg meg ikke stoppe av regn, og på vei ned igjen fra steinplatået begynte været å lette. Forholdene var gode for å "nyte skogens ro", på norsk vis, helt til et lite kinesisk reisefølge dukket opp. Som ekte nordmenn hadde vi kledd oss i gore-tex fra topp til tå, mens den kinesiske delegasjonen var kledd i engangs regnponchoer og tøysko. Det hele ble toppet av en mobiltelefon som spilte kinesiske, romantiske ballader for full musikk. For det norske friluftsmenneskeidealet ble dette en dugelig kulturkrasj, på linje med oppdagelsen av at det går tau- eller bobbane ned fra de fleste fjelltopper i Kina som blir besøkt av mennesker.

Timet og tilrettelagt

Som vi kan lese i intervjuet med Innovasjon Norge på de neste sidene vil kinesere på tur ha alt timet og tilrettelagt. Dette kan på sin side ses i sammenheng med kinesisk kulturs dyrking av sivilisasjonen og men-

neskets seier over naturen: mens norsk nasjonalromantikk dyrker det uberørte, skal alle kinesiske landskapsmalerier ha spor av mennesker. Gjør egentlig det noe?

I utgangspunktet er et ønske om tilrettelegging på turistattraksjoner like legitimt som nordmenns ønske for svorsktalende kelnere i Syden. Men en kommer til et punkt, gjerne ganske fort, hvor turismens inntog også ødelegger det som opprinnelig gjorde reisemålet attraktivt. Når moussaka og kleftikos trenges ut av menyene til fordel for kjøttkaker og spaghetti bolognese blir Hellas med ett mye mindre attraktivt for mange av oss, og det samme er i ferd med å skje med mange reisemål i Kina. Den store bølgen av kinesiske turister oversvømmer tidligere backpackermål som Unesco-landsbyen Lijiang, og har endret byen så kraftig at reise-guru Arild Molstad i sitt intervju med Kina & Vi sier det kanskje er for sent å besøke byen.

Verken - eller

Som med så mye annet, er det en gylden middelvei som gjelder. En kan ikke fra vesten pålegge kineserne å bevare utdaterte levesett og gammel arkitektur for å glede spesielt interesserte ryggsekketurister fra Vesten. Samtidig må en kunne forvente at reisemål kan bli kommersielt tilgjengelige uten å reduseres til tomme postkortfasader. Som reisende er det beste en kan gjøre å sørge for at en selv farer fornuftig fram, og skaper etterspørsel etter de bøkraftige alternativene som kan berike både lokalsamfunnene og vår felles globale kulturarv. ■

Få kinesere, men flere er på vei

Antallet kinesiske turister som besøker Norge er relativt lavt, men økende. Stadig flere kommer på ren turistreise, og Norge har mye å by for kinesiske turister. Ja, så lenge vi stiller med riktig mat, vel å merke.

Av Henrik A. Salthe

Innovasjon Norge har ansvaret for å markedsføre Norge som reisemål. For Kina er det Per Holte, markedssjef for Asia hos Innovasjon Norge, som har hovedansvaret, og

Per Holte er markedssjef for Asia i Innovasjon Norge, og jobber med å få flere kinesere til å besøke Norge.

promotørene har også blant annet eget kontor i Shanghai. Holte er også styreformann for Scandinavian Tourist Board.

Flere på fritidsreise

Siden 2005 har antallet kinesiske turister med overnattinger i Norge ligget på mellom 45 000 og 70 000 i året, med et foreløpig toppår i 2007. Men, sammenlignet med den totale turiststrømmen til Norge blir disse tallene beskjedne: reiselystne kinesere står for under en prosent av den totale turiststrømmen til Norge.

- I 1999 bestod kinesiske tilreisende til Norge i all hovedsak av offisielle delegasjoner og forretningsreisende. De aller fleste var mellom

45 og 55 år, og mer enn 75 prosent var menn. I 2009 så vi at alderen hadde sunket, og de fleste var mellom 30 og 55 år. Kvinneandelen hadde også gått opp til nesten 50 prosent, og vi ser at andelen fritidsreisende er på rundt 70 prosent, sier Per Holte til Kina & Vi.

Noe av årsaken kan være at Norge i 2004 tilsluttet seg den såkalte ADS-avtalen, som gjør det lettere for kinesere på gruppereise å få visum til Norge. Gruppereiser til Europa, der man gjerne bringer svært kort tid på hvert sted, har blitt veldig populært i Kina, med tilbud av typen "fem europeiske hovedsteder på fem dager" og "Det beste av Europa på en uke". Årsaken er blant annet strenge visumregler, og gruppereiser er også billigere enn å reise ale-

ne. Dette viser også igjen ved at gjennomsnittlig tilbrakt reisetid i Europa er 8 dager, og fire dager for Norge.

- Reise er status

- Vi ser at kinesere er opptatt av statusen ved å reise til utlandet, og at det gir høy prestisje. Mange utenlandske destinasjoner er lite kjent i Kina, og på grunn av statusfokuset velger man gjerne populære og kjente reisemål. Kineserne er også opptatt av shopping og villige til å bruke mye penger. Også på dette området er en opptatt av statussymboler, forteller Holte.

Kineserne kan også være krevende turister, ifølge Innovasjon Norge.

- Kineserne insisterer på at guiden skal snakke kinesisk, og guiden må være

Kökultur: Kinesere venter på bussen i Finland. (Foto: hugovk.)

KINA & VI NR. 2, 2011

To fjellturer, to virkeligheter	2
Få kinesere, men flere er på vei	3
Anne Krogh: En kinakjenner	5
Den kinesiske flodbølgen	6
Utfordringen	8
Makt og meningsdannelse	10
Kinas naboer: India	12
Kort nytt	13
Livet i Beijing går mot slutten	14
Tradisjonell gårdsmat	16
Årsmøte i FNK	19

Forsidebildet:
Den forbudte by © Zhai Dongfeng
Baksidebildet:
Tessering i Hangzhou © Steven Tian

tilgjengelig døgnet rundt. En krever også kinesisk mat som alternativ til lokal mat ved reisemålene, og skandinavisk mat må for eksempel serveres sammen med kinesisk mat på

øvrig, er fjordene det største trekkplasteret og et "must" å se for kinesere, sier Innova-sjon Norges Asia-leder.

Kinesiske turister til Norden oppgir at de er ute

Firenze: De er opptatt av å besøke prestisjefylte reisemål og vil helst ha "the best of". (Foto: Li Kuo.)

en kinesisk restaurant når de besøker Norge, sier Holte.

Ren natur, ville fjorder

For Norges del er det, kanskje ikke overraskende, fjordene og naturen som trekker kinesiske turister, men Norge i seg selv er lite kjent i Kina. Derfor markedsføres Norge i Kina som en del av et større Nord-Europa.

- Når kineserne kommer hit på ferie, kommer de ikke bare til Norge, men Norge er inkludert i det nordiske hovedproduktet "4 capitals' tours". Kinesiske turister foretrekker også å se så mange land som mulig når de først er ute og reiser. I Norge, og Nord-Europa for

etter å lære om landene og kjenne den "europaiske følelsen" og møte vennlige og sosiale mennesker. Men, det er ganske forskjellig hva turistene forbinder med de ulike nordiske landene når de har vært på besøk.

- Island får god uttelling for lokal mat og flott natur, mens i Norge er det som sagt fjordene som gjelder. I Finland blir ren luft og de finske sjøene fremhevet, og i Danmark er det H.C. Andersen som trekker, forteller Holte.

For Sverige kommer prestisjen og shopping igjen fram fra kinesernes side. - Der er det nemlig Ikea og H&M som er hovedtrekkplasteret, sier Per Holte. ■

Bortsett fra å være gift med intervjueren, er Anne Krogh adm. dir. i KinaReiser as, en norsk-eiet turoperatør som hadde sin opprinnelse i det daværende turutvalget i Vennskapssambandet Norge-Kina.

I dag har KinaReiser 13 heltidsansatte på kontorene i Oslo og Beijing, og i tillegg engasjeres reiseledere på turbasis.

Av Kjetil Krane

- Du besøkte Kina allerede sommeren 1976. Hva synes du om alle endringene på disse 35 årene?

- Min første tur var helt på tampen av Kulturrevolusjonen og tok meg til et veldig fattig land. Mao levde fortsatt og vi opplevde at de var sterkt preget av sin nære politiske fortid. All utvikling, alle problemer, alt de viste fram ble satt inn i en politisk kontekst.

I gjennomsnitt har jeg reist til Kina ca. ti ganger årlig, og hvis jeg sammenligner med min siste reise for en måned siden, har utviklingen – i sær i de store byene – vært voldsom. Det er som å oppleve en helt annen verden. Politiske spørsmål er lite framme, det dreier seg om økonomi, om vekst, om miljømessige problemer – men også om stolthet over hva de har fått til på enormt kort tid.

- Og vi nordmenn synes fortsatt at å reise til Kina er populært?

- Interessen for Kina er generelt stor, både økonomisk, turistmessig, i utveksling på kulturens område, faglige og vitenskapelige kontakter osv. Jeg tror fortsatt mange nordmenn ser på landet som eksotisk og spennende, men også langt unna.

- Hvor mange er det som reiser?

Trenden har vært både økende og synkende de siste årene, tildels pga. politisk

Anne Krogh: En kinakjenner

uro som i Tibet, fugle- og svineinfluensa i Asia og vår generelle reisevegring pga. finanskrisen, osv. Samtidig er Kina så mangefasettert, så allsidig og i så voldsom utvikling på nær sagt alle områder, at flere og flere besøker landet. KinaReiser sender årlig nærmere 6000 nordmenn til Kina.

Da vi etablerte vårt kontor i Kina i 1993 som foreløpig eneste norske turoperatør, var vi det fjerde norske selskapet etter DnB, Statoil og Norsk Hydro. I dag er det over 200 norske selskaper med representasjon i Kina.

- Hvorfor er Kina et så spennende reisemål?

- Først og fremst for å oppleve en gammel kultur. Kina har jo så utrolig mye å by på! Og selv om jeg har besøkt landet over tre hundre ganger på disse årene, føler jeg fortsatt at jeg bare skraper på overflaten. For en nykommer er jo Den kinesiske mur, keiserpalasset Den forbudte by, Sommerpalasset, Himmelens Tempel, Tiananmen-plassen, markedene, maten, menneskene – ja, alt ganske overveldende, og da har jeg bare nevnt opplevelser i og rundt hovedstaden Beijing.

På kinesisk betyr Kina som kjent "midten rike" og de oppfatter selv at de bor i verdens midtpunkt. Rett nok har de hatt et par hundre år med tilbakegang, kriger, vestlig imperialisme, politisk opprør og mange sosiale problemer, men de siste tiårene har jo landet på ny tatt steget opp som et av verdens viktigste.

I tillegg er det verdens tredje største land med en enorm befolkning som har en dyp og viktig historisk og kulturell arv å forvalte. Og samtidig er hele landet et stort eksperiment – hvordan skal de klare å øke levestandarden og bli et moderne land som andre land i verden regner med, hvordan skal de klare å utvikle menneskerettighetene og demokratiet, som statsminister Wen Jiabao nylig pekte på?

I sum er Kina et utrolig fascinerende

land, som - uansett utvikling - vil få stor betydning for resten av verden. Hvorfor ikke da besøke landet og ved selvsyn danne seg et inntrykk?

- Og hvor i Kina bør man reise?

- Kinas kulturelle vugge regnes for å ligge i området rundt den gamle keiserbyen Xi'an. Her finner man forrige århundres største arkeologiske oppdagelse: De mange tusen terrakottasoldatene og hestene som vokter over Kinas "Harald Hårfagre", keiser Qin Shihuangdi som samlet småstatene til ett rike to hundre år f. Kr.

Men hva er "kinesisk kultur"? Kina har 55 nasjonale minoriteter, forskjellige folkeslag med eget språk, egne kunstuttrykk, egne folkedrakter – og egne kulturelle tradisjoner. Du har kinesisk malerkunst, kalligrafi, taiji, pekingopera, museer i hver eneste by – listen er utømmelig.

- Hvilke feiloppfatninger synes du vi har?

- Kun ideen om at alt som er rett og riktig i Norge med våre knappe 5 millioner innbyggere også må være rett og riktig i Kina med sine 1,35 milliarder...

Kinesere oppfattes som vennlige mennesker, og det er svært sjelden vi besøkende støter på problemer av noen art. Det vanskeligste er selvfølgelig språket, men den oppvoksende slekt lærer seg engelsk, og ellers kommer man langt med et smil og å peke på det man er interessert i.

- Hva synes kinesiske besøkende om vårt land?

- Den kinesiske utgaven av "National Geographic" hadde for et par år siden en lengre reisereportasje om Skandinavia. De viet én side til Sverige, to til Danmark - og hele fire til Norge. Tildels har vi en natur som imponerer, både fjell og fjord. Og kineserne vet litt om norsk kultur, kanskje særlig takket være deres "Ibsen", Lu Xun, som oversatte "Et dukkehjem"

til kinesisk. Edvard Grieg og Edvard Munch er også godt kjent, så et besøk til Norge vil ofte ha en kulturell undertone.

- Hva tror du om framtidsutsiktene for turisme til Kina?

- Vi ser allerede nå at mange som har besøkt landet en og to ganger vil tilbake, og da ha enten et mer tematisk besøk, dvs. fordype seg i et særlig tema – det være seg type kultur, idrett, dans, språk, medisin, arkitektur, maling, porselen osv. osv., – eller at man vil reise utenfor allfarvei, gjerne langt vest eller sør i landet.

Kort sagt er det vanlig at første-gangsbesøkende gjerne vil oppleve de største severdighetene, naturlig nok, og at de som reiser tilbake, og dem er det stadig flere av, ønsker å fordype seg.

Til slutt vil jeg legge til: Dra med Den transsibiriske jernbanen! I løpet av en knapp uke reiser du gjennom Russland og Mongolia til Beijing. Ved å snu klokken en time hver dag kommer man fram uthvilt og opplagt, og kan kaste seg ut i møtet med Kina uten å være døgnvill.

Og i tillegg har man underveis fått en liten smak av nabolandene, kanskje med et stopp eller to i Moskva og ikke minst i spennende Mongolias hovedstad Ulaanbaatar. ■

Den kinesiske flodbølgen

Turistmålene i Kina flommer over av turister som har fått nok kjøpekraft til endelig utforske sitt eget land. Hva gjør det med attraksjonene i landet? Bærekraftig turisme-guru Arild Molstad mener Kina går i mange av fellene alle "nye" turistnasjoner går i.

Av Henrik A. Salthe

Arild Molstad nøyer seg ikke med bare å beskrive og fotografere eksotiske steder, han vil i tillegg bidra til at de ikke blir ødelagt av en stadig større del av jordens befolkning som er bitt av reisebasillen. Derfor er han tilknyttet National Geographic, og er rådgiver for både norske og internasjonale organisasjoner, fra Hurtigruten til Unesco. Hans siste bok *'Turismens To Ansikter: Hvor skal vi reise før det er for sent?'* handler om globale reisemål og hvordan vårt nærvær i sterkere grad enn vi aner er med på å avgjøre stedenes, miljøets og lokalbefolkningens skjebne.

Arild Molstad arbeider som konsulent, forfatter og fotograf med bærekraftig turisme som spesialfelt. Han representerer blant annet National Geographic senter for bærekraftige destinasjoner, og kom nettopp hjem fra en reise i Yunnan i Sør-Kina.

Strength in numbers

Molstad mener den viktigste faktoren som påvirker turistmarkedet i Kina er kineserne selv.

- Utstedelsen av pass og reiser innenlands i Kina øker helt ekstremt: vi snakker om et gjennomsnitt på 15 prosent økning årlig i reisevirksomheten både internasjonalt og innad i Kina blant kineserne. Det er veldig hyggelig for de stedene som kan tjene penger på det, men blir også et tveegget sverd, forteller Molstad til Kina & Vi.

- Kineserne som reiser har mange likhetstrekk med de første nordmennene som begynte å reise som turister. Vi var primært opptatt av soling og bading, mens kineserne rett og slett nyter mulighetene som en bedre økonomi gir dem. Det var lett å se på min reise i Yunnan at flesteparten av turistene er kinesere som er på full fart inn i middelklassen på en av sine første lange reiser, sier Molstad.

Utviklingen i den kinesiske reisevirksomheten påvirker både Kina og det han kaller "Kinas bakgård", land som Indonesia, Filippinene, Vietnam, Thailand, Laos og Burma.

- Innenfor en radius på tre-fire timer med fly finner man et stort antall sårbare land

som fremdeles er blant verdens fattigste land, men som samtidig har et enormt oppbud av kultur og naturopplevelser som bare venter på å bli oppdaget, der

Eksotiske Shaxi er en av perlene som ligger langs te-karavaneveien. (Begge foto: Arild Molstad.)

nysgjerrige kinesere står først i køen, sier Molstad.

Fra himmel til helvete

Flommen av turister, fra Kina og andre land, endrer reisemålene for alltid:

- Reiseforfatteren Paul

Theroux sa en gang at "hvorfor har det seg slik at så fort et reisemål blir erklært som himmelsk, går det umiddelbart til helvete?" Det ser man i alt for mange

som jeg ikke er helt sikker på om kinesiske myndigheter har tatt inn over seg, sier Molstad.

- Samtidig kan man litt kynisk si: hvorfor skal de ta det inn over seg? De har jo nok av innenlandsturister som er fornøyde med denne typen reisemål, legger han til.

- Vi skal definitivt ikke hånflire av dette selv, for vi har begått alle disse feilene før selv. Jeg har veldig stor tro på turisme som utviklingsverktøy, men det triste med turismen er at man altfor ofte begår de samme feilene igjen og igjen, og ikke lærer av feilene som er begått andre steder på kloden.

Han illustrerer med den lille Naxi-byen Lijiang nord for Yunnans hovedstad Kunming, som på 90-tallet ble rammet av et jordskjelv. I forbindelse med oppbyggingen av byen igjen,

ble den også transformert til et turistmekka.

- I 2003 deltok jeg på en Unesco-konferanse som diskuterte hvordan man skulle forhindre at Lijiang ble et sirkus av masseturisme som ville kvele attraksjonen som den gang var Lijiang. En av hovedutfordringene var hvordan en skulle forhindre at innbyggerne ville bli drevet ut av gamlebyen av spekulanter som kjøpte opp eiendommene. Det klarte man ikke, og Lijiang er i dag preget av masseturismen. Det skaper arbeidsplasser, men har samtidig fordrevet innbyggerne fra sitt bosted. Dette kunne vært unngått, men kinesiske turistmyndigheter ser neppe på det som en del av sin strategi, sier Molstad, og fortsetter: - Det har ført til at man allerede nå frykter at Lijiang har sett sin

Guruens reisetips

Arild Molstad har akkurat reist langs den eldgamle tekaravaneveien fra sør i Yunnan nær Kunming opp mot Tibet, og trekker fram denne som et godt reisetips for nordmenn som vil oppleve en annerledes reise til Kina.

- Denne reisen representerer et fascinerende spekter av det nye og gamle Kina, på godt og vondt, og gir spennende inntrykk for den som vil ha med seg både svært "regisserte" turismeopplevelser og også noe helt utenom det vanlige, der man i løpet av 24 timer beveger seg fra dagens moderne massesamfunn til bortgjemte landsbyer som lever isolert.

Ifølge Molstad kan en slik tur gjøres på et par uker, og kan til og med innbefatte yak-utflukter til 4.000 meters høyde. En kan bruke både sykkel, bil, hest og andre fremkomstmidler, og turen ender i Shangri La, en landsby på veien mot Tibet, som egentlig var et pilegrimsråd på tekaravaneruten, men som nå er blitt omdøpt for å skaffe mer turismeinntekter.

- Jeg ville ikke vente for lenge med å dra dit, sier Molstad med et skjævt smil.

Den mektige fjellkjeden med det poetiske navnet Jadedronningens Snetinder, på vei fra Lijiang til byen som nå heter Shangri La.

topp som reisemål. I fjor var det en nedgang i turismen dit, og det er tydelig at stedet er gått ut på dato som et naturskjønt og avslappet reisemål, sier Moldestad.

Modnes

Reiseguru Molstad tror turistindustrien i Kina vil nå et modnere nivå, der en vil stoppe opp og reflektere mer over hva som skjer.

- Det samme kommer til å skje med forholdet til turisme som med forholdet til miljø. Kina vil komme i en modningsfase, slik vi ser konturene av med hensyn til miljø allerede.

Kinesiske myndigheter er helt klart oppmerksomme på hva de må gjøre for å utvikle produksjonen sin med henblikk på bruk av naturressurser. Kineserne vet at det ikke er veien å gå med hemningsløst råkjør på det

feltet, men jeg vet ikke om de er like bevisste overfor turismens utfordringer. Jeg har en følelse av at Kina vil stå overfor noe mange andre land står overfor: De er så fascinert av de kort-siktige inntektene at de til slutt står igjen med flere ødelagte destinasjoner som kunne vært store inntektskilder i fremtiden, mener Molstad.

Når det gjelder vestlig turisme til Kina tror Molstad at den også vil endre seg i fremtiden.

- Kina vil alltid forbli et reisemål for oss, men jeg tror det vil utvikle seg til noe helt annet enn slik det fremstår nå som et primært eksotisk reisemål. Det blir kanskje helt andre grunner til for å reise til Kina, ikke bare nattelivet i Shanghai eller shoppingen i Beijing, eller allfarveiene som førstegangsreisende til Kina velger, sier Molstad. ■

Utfordringen

- Jeg har reist rundt om i Kina siden 1995, men mangler fortsatt noen provinser på listen.

Av Christine N. Surlien

Kina byr på spesielle utfordringer for de som både er eventyrlystne og opptatt av lister. Mennesker har laget seg lister med mål siden tidens morgen. Bare se på hulemaleriene rundt omkring: bjørn fanget (kryss av), sabeltanntiger, hjort, hest – kryss av, kryss av. Man kan lager lister og rangeringer om alt, og ofte dreier det seg om steder man skal besøke, ting man skal gjøre. For det er mye som kan gjøres systematisk. Bestige det høyeste fjell i hvert fylke, land i Europa eller verdensdel. Spise seg gjennom hele McDonaldsmenyen i løpet av en dag (også kjent som 'The McDonalds Challenge'). Besøke alle Disney-parkene rundt i verden. Bare fantasien setter grenser.

For de durkdrevne: The China Challenge

For mange som regelmessig oppholder seg i Kina er det én ultimat liste som gjelder: å besøke alle provinsene i Kina. The China Challenge, Kinautfordringen. Reglene er enkle nok, man må være minimum én natt i hver provins. Transit på flyplass, kjøre gjennom med tog, eller som noen hevder, et måltid inntatt på stedet, teller ikke.

Ha, hvor er utfordringen? er det lett å tenke. Problemet er at Kinas 9 millioner kvadratkilometer er delt opp i 22 provinser, 4 bystater, 5 autonome regioner og to administrative regioner, altså 33 administrative områder som skal besøkes. (Det er opp til en selv å avgjøre om Taiwan er en provins i Kina eller ikke.) Fra Hainan i sør til Harbin i nord (se bildet) er det over 5 000 kilometer, og man reiser fra tropisk klima til tørt steppelandskap. Øst til vest tar en fra tettbefolkede Yangtze-deltaet til verdens høyeste fjell på Tibetplatået.

Former ferien

Har tanken om Kinautfordringen satt seg, er det vanskelig ikke å tenke provinssanking når ferier skal legges opp. Og plutselig oppdager man sine litt mindre sympatiske sider. Som når man prøver å overtale førstegangsreisende til Kina om å ta en helg i Gansu dagen etter ankomst, siden det passer så godt med en organisert tur vertinnen gjerne vil på. Eller at man drar med seg barn til Ningxia-provinsen, som i hovedsak består av steinete fjell og graver fra det Vestre Xia-dynastiet. For ikke å snakke om hvor skuffet man blir når man med jobb eller besøkende må reise til allerede avkryssede provinser. Over 10 turer til Xi'an er fortsatt én hake ved Shaanxi.

Så er det de stedene man har vært på dagstur, for eksempel Tianjin og Macao. Tianjin ligger en halv time med hurtigtog fra Beijing og er ikke mer spennende enn at retur på ettermiddagen er helt greit. Derfor søkes det nå etter gode hotellpakker, slik at man for familien kan selge inn en overnattingstur til Tianjin som en luksushelg på hotell, om ikke annet.

Når det gjelder Macao angrer jeg bittært på at jeg ikke tok den overnattingen da jeg bodde i Hong Kong, bare en time unna med båt. Nå er tiden man er i Hong Kong så dyrebar at man ikke vil "kaste bort" en natt i den tidligere portugisiske kolonien. Kanskje tanken på at man kan vinne penger til videre reising på byens kasinoer kan få meg til å endre mening neste gang jeg er på de trakter.

Kinautfordringen er tidkrevende og kostbar. I hvert fall nå som man foretrekker en litt annen komfort enn den man oppsøkte som backpacker i sin ungdom. På den annen side sparer man mye tid på å unne seg en flybillett enn å ta 30 timer tog på *hard seat*, som den type reising gjerne la opp til.

Nye oppdagelser

Man skal heller ikke undervurdere at det kan være utmattende å reise i Kina. Det er lange avstander, sanitære forhold er så som så, språket kan unektelig være en utfordring

og maten være av varierende kvalitet og smak. Man oppdager raskt at resten av Kina ikke er som Beijing og Shanghai, med sitt tilbud av utenlandske varer og internasjonale restauranter.

Belønningen er likevel så stor, at økonomiske offer og familiens misnøye med valgte reisemål ikke er nok til å gi opp. Og det er heller ikke slik at man trenger å sette noen tidsbegrensning.

Man kommer seg til de mest fantastiske steder, i et land som er mer mangfoldig enn en verdensdel. Frodig jungel og gold ørken kan oppleves på ett visum, ett språk og en valuta. Verdens mest dynamiske og moderne byer ligger noen timers flytur fra eldgammel historie, eller de er selv full av historiske severdigheter. I tillegg til Hankingeserne er det 55 minoriteter som de fleste bor i bestemte områder med særegen arkitektur, klesdrakt, språk og skikker.

Dagens infrastruktur i Kina er blitt såpass god at forflytning også i grigrendte strøk ikke lenger byr på nevneverdige problemer. Avstandene er store, men det er motorveier, hurtigtog, verdens største moderne flyflåte med stadige avganger og flere og bedre hotell.

Så lenge man har litt igjen, trenger man ikke å bekymre seg, tomheten og rastløsheten oppstår når man har fullført utfordringen. Hva skal man jakte etter da?

Heldigvis er det nok av alternativer i Kina. Man kan for eksempel samle provinshovedsteder. Bestige de hellige fjellene. Seile på de store elvene. Kina som reisemål vil alltid være variert. Og jeg kan garantere at man kommer til steder man vil tilbake til.

Selv etter 15 år frem og tilbake til Kina har jeg noen provinser igjen. Venner fikk lov til å holde seg i Beijing. Gansu-turen er utsatt til slutten av måneden. Fordi det denne gang ikke er tid, og fordi behovet for å krysse av nye provinser ikke må overskygge at reising også skal tilfredsstillende behovet for interessante opplevelser, får for eksempel Liaoning vente til en annen gang. Det er godt å ha noe å komme tilbake til.

Yiluping'an! God reise! ■

Makt og meningsdannelse

Har Kinas kommunistparti (KKP) monopol på meningsdannelse i dagens Kina?

Av Rosa Krogh

En rekke han-kinesere forfekter gruppens overlegenhet overfor minoritetene i dagens Kina. Mange viser også redsel for enkelte minoritetsgrupper, spesielt uigurene og tibetanerne. Men er det slik at kommunistpartiet helt og holdent former han-immigrantenes meninger, eller utgjør han-innflytterne "frie agenter" som i mer eller mindre grad lar seg påvirke av den rådende samfunnsdiskursen, som igjen formes av kommunistpartiet?

Stereotypier og sosial avstand som historisk prosess

Mette Halskov Hansen analyserer i sin bok *"Frontier People"* hvordan han-kinesere som bosetter seg i minoritetsområder ser på minoritetene, og videre hvilken betydning den kinesiske statens framstillinger av minoritetene gjennom historiens gang har påvirket disse forestillingene. I lang tid har disse framstillingene vært preget av han-kinesisk overlegenhet, og en ide om at denne majoritetsgruppen skal hjelpe til å sivilisere primitive minoritetsgrupper. Minoritetsgruppene, særlig tibetanerne og uigurene, portretteres svært ensrettet i offentlig media, der uigurene refereres til som "terrorister" og "separatister", og der tibetanerne fremstilles som usiviliserte og overtroiske.

På tross av at dette synet kan sies å ha lange historiske røtter, kan dagens fokus på skillene mellom han-gruppen og "resten" av kineserne i dagens media og statlige instanser sies å ytterligere påpeke, og derved reproducere, forestillinger om ulikhet.

Intern kolonialisering og alvorlige stereotypier

I følge Rudelson og Jankowiak, som analyserer det kinesiske kommunistpartiet KKP's kontroll i Xinjiang, kan denne siviliseringsprosessen sies å utgjøre en "intern kolonialisering" i Kina. Denne "kolonialiseringen" har vist seg å føre til ulike responser blant minoritetene i Xinjiang: Total tilpasning til kinesisk "mainstream", ikke-voldelige protester, utført av blant annet intellektuelle, og voldelige protester. KKP har følt seg svært truet av de konfronterende responsene, som i større eller mindre grad har krevd selvstyre. De har satt inn massive tiltak for å slå ned på deltakere og støttespillere, som de i stor grad hevder er uigurer. Siden islam kan sies å utgjøre en stor del av den nasjonalistiske bevegelsen i Xinjiang, har også religionsfriheten i området blitt svært innskrenket.

Siden 11. september 2001 er denne innskrenkingen blitt intensivert, og er blitt fulgt opp av en massiv diskurs som har understreket muslimenes, og da også uigurenes, farlige identitet, og gruppen som helhet har blitt fremstilt som terrorister og separatister. Uigurene har som et resultat av denne diskursen rapportert åpenlys rasisme, der de blant annet nektes å bo på hoteller og å gå på busser i Beijing grunnet statlig redsel for terrorisme. Denne stereotypiske framstillingen har igjen ført til økt avstand mellom han-kineserne og uigurene.

Manglende interaksjon

Mette Halskov Hansen tar fatt på å forklare hvordan disse forestillingene kan skapes og reproduseres. Hun forfekter at den avstanden som skapes mellom gruppene i stor grad skyldes mangelen på samhandling gruppene i mellom. Hun hevder at med unntak av immigrantene som bosatte seg i områdene før 1950, tar han-kineserne i liten grad del i minoritetenes hverdag. Hun illustrerer dette ved å vise til at gruppene aldri deltar i hverandres rituelle praksis, som festivaler og lignende. Han-immigrantene

feirer ikke religiøse høytider sammen med minoritetene, og man kan generelt se liten sosial kontakt mellom de ulike gruppingene. Den eneste sosiale kontakten er den som utspiller seg i det offentlige rom, som for eksempel på arbeidsplassen eller på markedet. Slik fremkommer det tydelig at immigrantene opprettholder den avstanden som konstitueres gjennom den offentlige diskursen og de ulikhetene denne diskursen framholder eksisterer mellom han-kinesere og minoriteter, noe som igjen kan forklare at forestillingene fortsetter ubestridt.

Avstanden gir grobunn til stereotypiske framstillinger av minoritetenes "spesielle" talenter innenfor sang og dans, deres naivitet og gjestfrihet og deres manglende intelligens og hygiene, men også av minoritetsgrupper som terrorister og separatister. Slik fastholdes altså maktforholdene uten statlig fysisk tvang. Mange samfunnsforskere, deriblant den innflytelsesrike sosiologen Pierre Bourdieu, understreker viktigheten av denne formen for makt, da den naturligvis gjør vilkårlige forskjeller. Slik blir han-innflytternes oppfatning av minoritetene som "annerledes" naturliggjort gjennom hverdagslivet mellom han-kinesiske innflyttere og minoritetene de deler bosted med. Dette er igjen med på å "bevis" den statlige diskursens validitet.

Han-innflytteres forestillinger

En rekke moderne samfunnsforskere har undersøkt forholdet mellom makt og mening. Blant dem er antropologen Christian Krohn-Hansen, som hevder at "politisk liv er symbolsk i sitt vesen". Ifølge ham kan maktforhold og moralsk tenkning ikke fruktbart forstås som separate felt, men må undersøkes under ett, da alle forestillinger er sterkt knyttet sammen av symbolske maktprosesser. Videre er det slik at maktregimer sjelden klarer å opprettholde sin egen maktposisjon utelukkende ved bruk av tvang. Regimene tøver, erfarer og legitimerer sin politiske makt gjennom kulturspesifikke

forestillinger, deriblant stereotypier, som igjen utgjør politiske verdensbilder.

I Kina har disse forestillingene, som sagt, i stor grad omhandlet han-kinesisk overlegenhet og minoritetenes underlegenhet. Forestillingene har blant annet vært skapt og underbygget av politiske føringer rettet mot etniske minoriteter, der Kinas kommunistiske parti ved økt kontroll, gjennom blant annet tiltatt immigrasjon av han-kinesere fra 1950, har hatt som mål å sikre politisk, økonomisk og kulturell kontroll. Mette Halskov Hansen understreker at hvorvidt han-kineserne som flytter til minoritetsområdene tar til seg de nedlatende stereotypier nettopp preges av hvorvidt de er blitt utsatt for offentlige medierepresentasjoner som fremlegger minoritetene som eksotiske, usiviliserte og underutviklede.

Deterministisk forhold mellom makt og mening?

Ut i fra analysen over kan man trygt si at det er et klart forhold mellom aktørers meningskapelse og de omstendighetene de inngår i. Likevel er det viktig å understreke at makten over meningsdannelse i Kina har gjennomgått store endringer i det 20. århundre. Den offentlige diskursen, som under Mao var sterkt preget av ønsket om å slå ned på de nasjonale minoritetens "primitivitet" og "tradisjonalt" for å fremme modernitet og utvikling, har gjennomgått store endringer. Med den økonomiske utviklingen har nye kommunikasjonsmidler og massemedier blomstret opp, og Kommunistpartiets

mulighet til å kontrollere den kinesiske ideologien og meningsdannelsen, gjennom sensur og propaganda, er blitt mindre.

Videre er det også viktig å understreke at individet har mulighet for egentolkning på tross av de sterke maktstrukturene.

Han-nasjonalisme og minoritetsinteresser fører rett som det er til sammenstøt i Kina og resten av verden. Her fra protester mot Beijing-OL i San Fransisco i 2008. (Foto: Romsrini).

Dette påpeker Mette Halskov Hansen, som understreker at langt fra alle han-innflytterne støtter opp under den rådende samfunnsforestillingen om minoritetene som underlegne andre. Han-immigrantenes forestillinger påvirkes både av sosial posisjon og alder, og ikke minst hvorvidt de selv samhandler med minoritetene. Relasjoner gruppene i mellom minker sjansen for bruk av stereotypier.

Hvor fritt står "folk flest" egentlig til å mene hva de vil?

På tross av at det finnes individuelle aktører som bryter med de dominerende stereotypene, og da også de kategoriene som skapes gjennom utøvelse av symbolsk og strukturell makt, kan det virke som om det er problematisk å bryte med de rådende forestillingene.

Likevel kan man ikke hevde at forholdet mellom makt og meningsdannelse i Kina er deterministisk, da aktører også preges av faktorer som sosiale relasjoner og personlig erfaringer. Dessuten kan aktører som lar seg påvirke av de offentlige stereotypene samtidig ha nære relasjoner til de minoritetene de beskriver, og ikke oppfatte disse aktørene som beskrivende for den offentlige diskursen de ellers støtter opp om.

På tross av dette, synes det tydelig at de immigrantene som ankom minoritetsområdene under Mao i langt større grad så på minoritetene som den underlegne "lillebror" eller den etniske "andre".

Dette stemmer som sagt overens med utviklingen av media og den offentlige diskursen, som har utviklet seg fra

total kontroll, der diskursen kun preges av myndighetenes framstillinger gjennom strikt informasjonskontroll, til begrenset kontroll, der myndighetene har mer innskrenkede muligheter til å kunne promotere en ensrettet diskurs. Slik kan det altså virke som at på tross av at det ikke er et deterministisk forhold mellom utøvelsen av makt og aktørens meningsdannelse, er disse forholdene i stor grad med på å definere hvordan aktørene forstår verden rundt seg.

Hvorvidt fremtidens analyser av utøvelsen av symbolsk makt i Kina, og den påvirkning disse maktforholdene har på "den jevne kineser", vil underbygge denne konklusjonen, vil bli spennende å se. Som Stockman sier, er nye strukturer av kulturell makt i ferd med å ta form i Kina, og dette aspektet bør forskes nøye på av fremtidens sosiologer og antropologer. ■

Kinas naboer – India

Med omtrent en tredjedel av jordens befolkning og to av verdens raskest voksende økonomier, kan man si at forholdet mellom Kina og India har stor betydning for internasjonal politikk.

Av Audun Reiby

På tross av den korte avstanden mellom Kina og India er det imidlertid først de siste seksti årene at det er opprettet politisk kontakt av betydning mellom “den kinesiske dragen” og “den indiske elefanten”.

De første tegn på kontakt mellom indisk og kinesisk sivilisasjon stammer fra tekster som kan dateres til ca. år 500 f. Kr. Det antakeligvis klareste beviset på indisk kulturell innflytelse på Kina er religiøst: Buddhismen spredte seg fra India, via Silkeveien, i det første århundret e. Kr., og i kjølvannet av dette reiste indiske munkere til Kina og grunnla klostre, samtidig som kinesiske munkere også reiste til India.

Indisk historie er rik og omfatter alt fra to verdensreligioners vekst, indiske kongeriker som Mauryariket og Guptariket, til greske og

Audun Reiby (26) tar for tiden en mastergrad i Statsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Han har fra før bachelorgrader i Internasjonale Studier og Historie. Hans faglige interesser berører blant annet internasjonale relasjoner i Øst-Asia.

muslimske invasjoner, samt britisk kolonitid. På tross av den geografiske nærheten mellom kinesisk og indisk sivilisasjon, var den politiske kontakten mellom dem begrenset: Med unntak av kinesisk innblanding

i en nordindisk borgerkrig på 700-tallet, Zheng Hes flåtebesøk under Mingdynastiet på 1400-tallet og den sino-sikhiske krig (1841-1842), hadde India

Indias mest kjente monument: Gravstedet Taj Mahal (foto: Nomad Tales).

lite politisk kontakt med Kina før 1950.

Nyere historie

Etter at India fikk sin selvstendighet i 1947 og den kinesiske Folkerepublikken ble opprettet i 1949, rettet lederne i begge land fokus mot økonomisk utvikling, og det var i begge land et ønske om fredelig samkvem. Imidlertid ble det etter hvert klart at landene hadde motstridende interesser, blant annet i Tibet. Forholdet ble ytterligere problematisert av kinesisk støtte til Pakistan, ettersom India har hatt et svært konfliktfylt forhold til sistnevnte. Samtidig medførte uenighet om grensen mellom India og Kina til en kort krig i 1962. På tross av forsøk på å forbedre relasjonene forble derfor forholdet mellom

Beijing og New Delhi ustabil og problematisk frem til den kalde krigens slutt.

I dag og fremover

Slutten på den kalde krigen åpnet mulighetene for tilnærming mellom de to landene. Beijing har interesse av å bevare gode relasjoner med India, blant annet som følge av Indias status som atomvåpenmakt og Kinas ønske om stabile relasjoner med sine naboland.

Dette har medført at Kina har moderert sin støtte til Pakistan noe og at man har forsøkt å finne felles løsninger på grensekonflikter. I lys av Indias egen økonomiske vekst anser også indiske politikere og forskere at Indias posisjon er sterkere enn tidligere og at det er flere muligheter enn utfordringer knyttet til Kinas enorme økonomiske vekst.

Dette betyr imidlertid ikke at det ikke finnes utfordringer for det sino-indiske

forholdet: Det er foreløpig ikke oppnådd enighet om grensen mellom de to landene. Videre forblir Pakistan en utfordring for indisk utenrikspolitikk, og

Fakta om India

Befolkning

1 173 108 018

Areal

3 287 590 km²

Hovedstad

New Dehli

Styreform

Føderal republikk

President

Pratibha Patil

Statsminister

Manmohan Singh

Brutto nasjonalprodukt

Ca. 22,5 bill. kr

Valuta

Indisk rupi

Kinas forhold til Pakistan kan få innvirkning på det sino-indiske forholdet. Mer grunnleggende hevder statsviteren Robert G. Sutter at myndighetene i Beijing og New Delhi ser hverandre som mulige rivaler, ettersom de begge er stater med imponerende økonomisk vekst som prøver å spre sin innflytelse i regionen. Selv om fremtiden dermed kan se lys ut for forholdet mellom den kinesiske dragen og den indiske elefanten, bør det dermed likevel tas forbehold om at en slik fredelig utvikling ikke er gitt. ■

Kilder:

Robert G. Sutter (2010), *Chinese Foreign Relations: Power and Policy since the Cold War*, 2nd edition. Rhoads Murphey (2008), *A History of Asia*, 6th edition. CIA World Factbook, *India* (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/in.html>) Globalis, *India* (<http://www.globalis.no/Land/India>)

Kina opphever Veritas-boikott

- Vi er tilbake til vanlig virksomhet i Kina, sier informasjonsdirektør Aage Enghaug i Det Norske Veritas.

På få år er Kina blitt en av Norges aller viktigste handelspartnere. Norsk eksport har økt med over ti milliarder kroner på fire år. Importen av kinesiske varer har økt med 13 milliarder i samme periode. Kina er Norges tredje største importland etter Sverige og Tyskland. Landet har klatret kraftig på listen over land Norge eksporterer til.

De viktigste varene vi eksporterer er fisk og sjømat, maskiner og spesialutstyr, kjemiske produkter og kunstgjød-sel.

(aftenposten.no)

Fortsatt kladdeføre

Advokatfirmaet Wikborg Rein bistår svært mange av de norske selskapene som driver handel i og med Kina. Lars Berge Andersen er senioradvokat og leder for Kina-desken. Han sier flere bedrifter fortsatt merker den dårlige stemningen mellom Norge og Kina, og at det ikke er noen bedring.

- Bildet generelt sett er det samme som i februar. Det er absolutt kladdeføre. Jeg mener norske myndigheter nå må ta et initiativ til å bedre forholdet, sier Andersen.

Også norsk fiskerinæring sliter med vareleveringen

- Det er fortsatt veldig, veldig vanskelig. Det er høy risiko å sende våre varer til Kina og ferske produkter blir satt i karantene over lengre tid, sier Henning K. Beltestad, konsernsjef i sjømateksportøren Lerøy.

(aftenposten.no)

Kort nytt

Samlet av Rolf Melheim

Dragen kommer

For ti år siden var Kinas økonomi en tredel av USAs. Om fem år vil den være størst i verden, anslår IMF. - Det internasjonale pengefondet har nettopp sluppet en bombe, og ingen har oppdaget det, skriver den amerikanske spaltisten Brett Arends i en kommentar publisert hos Market-watch.

Arends påpeker at IMF i sin siste rapport om verdensøkonomien har annonsert et historisk skifte i den globale økonomien; i 2016 estimerer fondets eksperter at Kina vil være verdens største økonomi. Til og med de største pessimistene har tidligere sagt at Kina i verste/beste fall vil bli større enn USA en gang i 2020-årene.

(E24.no)

Kina mangler kraft

Kineserne kan stå foran en sommer med 30 millioner kilowatt for lite, fordi forsyningen vil være lavere enn den beregnede krafttterspørselen, melder China Electricity Council ifølge Bloomberg. Kinas strømforbruk kan øke med 12 prosent til 4,7 milliarder megawatt-timer i år, mens kraftproduksjonen bare vil øke med ni prosent, sier rådet.

De regionale myndighetene i flere av provinsene har nylig utstedt rasjoneringsvarsler for energiintensive bedrifter, mange av dem innenfor stålsektoren. Markedet har reagert med bekymringsmeldinger om konsekvensene for produksjonen.

- Dersom situasjonen varer i mer enn ett år, må Kina godkjenne flere kullkraftprosjekter, mener Dave Dai, en analytiker ved Securities Capital Markets, ifølge Bloomberg.

(Teknisk Ukeblad)

Stadig flere kinesere

I fjor bodde det 1,34 milliarder mennesker i Kina, viste folketellingen som nylig ble utført. Ved forrige telling i 2000, var folketallet 1,27 milliarder.

Nærmere halvparten av innbyggerne i verdens mest folkerike land, 49,7 %, lever nå i byer og tettsteder. Det er en kraftig økning fra ti år tilbake, da 36 % levde i urbane strøk. Kinesiske myndigheter fører en streng politikk som straffer de fleste familier som får mer enn ett barn. Det har gitt resultater og bidrar til en årlig befolkningsvekst på under 1 %.

(NTB-Reuters)

Asia danker ut Europa på milliardærliste

Asias raskt voksende økonomi har produsert nok dollarmilliardærer til å erstatte Europa på Forbes årlige rikingliste.

- For første gang har Asia flere milliardærer enn Europa, sa sjefredaktør Luisa Kroll da hun presenterte tidsskriftets liste over verdens milliardærer onsdag. For første gang er det ikke bare USA som har over 100 dollarmilliardærer. Kina har doblet antall milliardærer fra i fjor til 115, mens Asia under ett kan skilte med 332 milliardærer. Det er langt flere enn Europas 300. En tredel av disse finnes i Russland, av dem bor 79 i verdens milliardærhovedstad Moskva.

Kyprioten John Fredriksen rykker opp fra 88. til 72. plass, Olav Thon rykker opp til plass 268, mens Stein Erik Hagen med familie ligger på plass 288. Lenger ned, på delt 564. plass, ligger Kjell Inge Røkke og Arne Wilhelmsen med familie.

(NTB-Reuters)

- Etter 3 år i Beijing har jeg nettopp sagt opp jobben som lokalansatt på Norges ambassade, for å flytte med mann og barn på 4 og 7 til USA.

Tiden er inne for å vende nesen enda lenger østover.

Av Christine N. Surlien

Etter snart tre år i Kinas hovedstad skal familien snart pakke sine saker og flytte videre. Neste stasjon er Washington DC fra august, og det er med både glede og vemod vi forlater Beijing. Vi ser frem til kultur- og miljøforandringen dette medfører, og gleder oss til å oppleve en annen av verdens viktigste hovedsteder, men kommer utvilsomt til å savne så veldig mye. Beijing er så dynamisk, endringene skjer så raskt at man føler man opplever historie ved å bo her.

Krevende

Det er krevende å bo i en by med over ti millioner mennesker, med en helt annen kultur og historie, så det er også noen aspekter vi ikke kommer til å mimre så mye over, som trafikken.

Takket være ny politikk fra myndighetene i Beijing er det nå kun 20 000 heldige som får lov til å skaffe seg skilt til den nye bilen sin i måneden. Allerede er det 400 000 som håpefullt deltar i lotteriet

hver måned, og i kjent hvordan-ungå-loven-stil, får mange bilene sine registrert i naboprovinsene før de kjører dem til Beijing. Så fortsatt ruller det daglig tusenvis av nye biler inn på Beijings allerede sprenge veinett, med uerfarne sjåfører bak rattet. Resultatet er lange køer og et trafikkbilde som i beste fall er hoderistende, og i verste fall dødelig.

Mye av byens industri er flyttet ut av bykjernen og kullfyring er forbudt om vinteren. Dessverre veies gode tiltak opp mot kinesernes ønske om bevegelsesfrihet og status. Og når vinden blåser spiller det ingen rolle hvor langt unna den giftige fabrikkene har flyttet. Et par sandstormer hver vår hjelper heller ikke. Daglig kan vi sjekke målingene til den amerikanske ambassaden som kategoriserer luften som god, moderat, helseskadelig, veldig helseskadelig, hasardiøs eller bare 'beyond index'. Sistnevnte ble i en tid kalt 'Crazy bad' og viser til at måleapparatet ikke går lenger

enn til et visst nivå. Våre barn er vant til at om det er rødt flagg på skolen, så er det ikke utefriminutt den dagen, og selv lar vi sykkelen stå.

Melkeimport på mikronivå

Et tredje moment som er vanskelig å ignorere er matsikkerheten i Kina. Vi ankom Beijing i det melkeskandalen ble rullet opp. Selv tre år etter er det mange av våre kinesiske venner som ber om at vi tar med melkepulver fra Norge, for de stoler ikke på hva de får kjøpt av egne produkter.

Selv har vi daglig drukket kinesisk melk, men skjønner bekymringen. Nesten hver uke kan man lese om giftige sesamfrø, ulovlige tilsetningsstoffer i ferdigmat, tungmetaller i risen og bakterier i kjøttet. Og det er bare det som blir oppdaget. I tillegg slipper heller ikke matproduksjonen unna piratkopieringen; kopier av kjente varer selges overalt, og gudene skal vite hva de er laget av. Godt smaker det i hvert fall ikke.

Sist, men ikke minst er det ikke til å komme unna at kommunikasjon kan være et problem. Selv når man snakker kinesisk blir det ofte misforståelser og snakking forbi hverandre. Det er lett å kjenne irritasjonen og håpløsheten komme krypende når man ikke skjønner hva som står på det man kjøper i butikken, taxisjåfører kjører rett forbi fordi de ikke vil ha med utlendinger, eller svaret man får ikke har noe med spørsmålet å gjøre.

På den andre siden...

Heldigvis er Beijing så mye mer enn trafikk og forurensing. Spesielt når våren kommer, det blomstrer på tusenvis av trær, temperaturen stiger og utekafene åpner, er det en god by å bo i. Trafikkproblemet har vi løst ved å bo i nærheten av jobb. Hjemme har vi store luftrensere i hvert rom som støvsuger luften for støv og partikler, med et lite håp om at vi skal puste i oss litt mindre skitt. Og dager med blå himmel husker vi bedre enn dem da smogen lå lavt.

Utvalget av gode restauranter, morsomme butikker, spennende gallerier, markeder og parker med alle slags aktiviteter gjør helger og kvelder innholdsrike og berikende. Washington har nok ikke noe mindre utvalg, men stemningen vil være en annen. Min favoritt-ting å gjøre i Beijing er å vandre rundt i hutongene, kikke inn halvåpne dører og oppleve hverdagslivet, komme i snakk med folk, sitte på en krakk og spise yangrouchuan'r. Det lar seg vanskelig gjøre noen andre steder.

Barna med "ayi" An og sjåfør Lao Zhang.

Skal jeg begynne å lage liste over alt vi kommer til å savne, blir den nesten endeløs. Bare å prøve og rangere noen av tingene er vanskelig, for det er så mange ting som gjør at vi trives. I hverdagen er det skolen til barna, og vår husholderske og sjåfør. Sistnevnte har passet på oss og våre barn i tre år og kjenner oss så godt som noen. Det er ikke bare skjortestryking og oppvask jeg gruer meg til å gjøre på egenhånd heretter, hjemmet vårt vil bli tomere. På skolen har barna fått venner fra hele verden, og undervisning fra dedikerte amerikanske og kinesiske lærere.

Opera på veien

Beijing er en by full av overraskelser. Enten de dukker opp når man svinger ned en kjent gate og ser at et kvartal er revet, eller man treffer på en taxisjåfør som insisterer på å synge kinesisk opera hele veien. Man vet aldri hva dagen kommer til å bringe, det kan være triste eller morsomme ting; kjedelig er det aldri.

For min del er det andre gang jeg reiser fra et lengre opphold i Beijing, første gang var etter to års studier i 1997. Lite visste jeg da at neste gang jeg kom tilbake skulle det være med familie og den 12 m² hybelen byttet ut med 240 m². Så hvem vet hvordan det vil være neste gang?

Helt sikkert er det at byen vil se annerledes ut, men forhåpentligvis vil innbyggernes humør, nysgjerrighet og vennlighet være den samme.

Takk Beijing, som har gitt meg og min familie så mange uforglemmelige opplevelser. We'll be back!

Tradisjonell gårdsmat

Langt oppe i fjellene utenfor Xi'an ligger en restaurant der hønene kakler, brødrene slurper og de beste ingrediensene vokser vilt.

Bli med på restaurant i Qinling-fjellene.

Av Leong Va

Fjellet Qinling er nesten som en mur mellom nord og sør i Kina. Fjellet synes å gå rett til værs fra det flate landskapet utenfor Xi'an, og deler spektakulært og storslaget landet i to.

Ulikheten mellom de to delene kan være stor: i sør kan det være solskinn og grønne blomstrende enger, mens det i nord er snø og kaldt.

Professor Yang

Vi var 8 personer i to biler som kjørte opp den ganske steinete og farlige fjellveien. Vår sjåfør, en professor Yang fra kunstakade-

miet i Xi'an, drev og ringte i mobiltelefonen sin til den langt yngre sjåføren i bilen bak for å forvise seg om at ferden gikk greit.

- Han er en ung student, sa han og la til: - Unger er ikke som oss, de har en tendens til å være utålmodige og å kjøre for fort, det er farlig.

Vi skulle spise lunsj på en av gårdene oppe i fjellene. Professoren fortalte meg at Han Wudi, en av de største keiserne i Kinas historie fra Han-dynastiet, døde i palasset på fjellet, og den gården vi skulle til var bygget på tuftene etter palasset. Å nyte et måltid på et sted med mye kultur og historie er populært i Kina.

- Jeg kan garantere deg at stedet her er mye hyggeligere enn denne "Lotushagen i Tangpalasset" i byen – mindre storslått og absolutt upretensjøs, sa professor Yang.

Akkurat denne morgenen hadde jeg nemlig planlagt å besøke "Lotushagen i Tangpalasset" i Xian – det er en av de store turistattraksjonene i byen – da jeg fikk en telefon fra professoren som spurte om jeg ville være med og spise lunsj i Qinling i stedet.

Gården

Vi måtte stoppe flere ganger for å spørre etter veien, det var smalt og humpete, og kroppen ristet og hjertet hoppet. Omsider fant vi gården, og da vi nærmet oss hørte jeg professoren skrike ut: - Drep en kylling!

Da vi kom ut av bilen kom folk løpende mot oss, de ropte og hønene kaklet, og det ble temmelig kaotisk. Passasjerene i den andre bilen kom omsider også, så unge sjåfører er ikke så uvørne likevel.

Eieren av gården smilte fra øre til øre og ønsket oss velkommen, og opplyste at han hadde sendt av gårde sin datter for å fange en kylling. Jeg la merke til en voksen mann som iakttok oss på en merkelig måte, vi fant snart ut at vedkommende var den psykisk utviklingshemmede broren til gårdeieren. En liten gutt iført bukse med splitt bak og en liten sol-lue på hodet, satt behagelig på pappas fang og studerte en

liten valp.

- Gamle katter og unge valper, pleide min bestemor å si. Det skulle bety at dersom man ønsker å spise en katt, er det best med en gammel katt. Ønsker man å spise en hund, da må det være en valp. Jeg var så glad for at professor Yang ikke ropte: - Drep en hund!

Frittgående kyllinger

Stedet var slett ikke noe palass. Sporene etter det gamle keiserslottet var for lengst borte og gården var en enkel, gammel gård. Omgivelsene var idylliske med frukttrær, områder med forskjellige grønnsaker og masse kyllinger som kom for å hilse på oss. Jeg antok at gårdsjenta allerede hadde valgt en uheldig en, slik at de øvrige ikke hadde noen grunn til fortsatt bekymring.

- Det finnes mange gårder spredt i

dette området, men vår er best, sa gårdseieren.

- Takket være min datter kan vi by på Pou-moo og nudler, og vi har virkelig villgress, bregner og spirer av løv som vil tilfredsstille våre gjester – for ikke å nevne at kyllingene her er virkelig frittgående, la han til.

Så stedet er kjent for sine kyllinger, men har jeg hørt riktig? Å servere gress og løv når man får gjester – hva slags sted er dette?

Vi satt rundt bordet og det første som

ble servert besto blant annet av syltede bambusskudd med noe "attåt". Dette "attåt" viste seg å være syltede bregneskudd.

Vil du lage dette her i landet må du gå ut i skogen for å samle ingrediensene.

Syltete bregner og bambusskudd

Bambusskudd skjæres i tynne strimler. Forvell bregneskuddene i kokende vann i ett minutt, ta dem ut, skyll dem i kaldt vann og vri dem tørre. Stek dem deretter i en hvit wok - en wok uten olje - til de er helt tørre.

Bambusskuddene behandles på samme måte. Når alt er kaldt, bland dette sammen og legg det i en chilisaus tilsatt sukker. For oppskriften på chilisaus, se nedenfor. En del chilisaus blandes med en del sukker.

Før og Nå

- I perioder har kinesere vært så fattige at man omtrent ikke hadde råd til mat. Man måtte rett og slett gå til fjells for å samle inn ulike typer vekster for å fylle magen. Nå har tidene endret seg, forkynte professoren.

- Velstanden øker og livene våre blir bedre og vi behøver ikke spise gress lenger. Han tok en pause og fortsatte:

- Men nå kommer de rike hit for å oppleve hvordan fattige bønder hadde det, de ønsker å gå tilbake til naturen ved å spise gress og blader. Livet er så ironisk!

Jeg så meg rundt, gården virket både gammel og nedslitt, men en ny, stor motor-sykkel stod parkert ved veggen og en ganske stor, gammel bil var parkert midt på gårdsplassen. Faren kom bort til bordet for å hilse på oss med den lille gutten. Heller ikke landsens guttebarn er seg selv lik lenger: tynne og magre med skitne klær og rennende snørr. Dette var en lubben guttunge med rosa kinn iført rene bukser under en oransjefarget jakke. Og splitten

bak var ikke en tilfeldig revne, men pent sydd.

Håndlagde nudler

- Datteren min har begynt å lage nudler

Noe annet enn Mr. Lee: Hele kroppen må tas i bruk for å lage håndlagde nudler a la Qinling.

nå, det vil være klart om en ti minutters tid, sa verten. Jeg løp til kjøkkenet og ba om lov til i bivåne tilberedningen.

400 gr hvetemel
200 gr vann
En halv teskje salt

Datteren laget en ganske bløt deig. På veggen ved henne hang tre kjevler av forskjellig lengde. Hun brukte den korteste til å rulle ut deigen, brettet den i to og rullet den ut igjen. Dette ble gjentatt et par ganger.

Så tok hun en større kjevle og rullet ut deigen for å gjøre den flatere og tynnere. Hun brettet sammen og rullet ut flere ganger etter hverandre. Deretter tok hun den lengste kjevlen, rullet ut deigen så den ble stor og flat. Så stakk hun den ene enden på kjevlen inn i et hull i veggen, la kjevlen over deigen, for så sette seg på den andre enden av kjevlen. Ved nærmest å gyanse opp og ned greide hun å "hoppe" over hele deigen slik at den til slutt ble nærmest papirtynn. Til slutt brettet hun hele deigen i et slags sikk-sakk-mønster for så å skjære deigen i tynne strimler.

Det tok mindre enn ti minutter å lage dette. Og sausen som hører til lages som følger:

Chilisaus

- 600 gr rød chili
- 50 gr hvitløkspure
- 600 gr olje
- 150 gr sesamolje
- En teskje sezchuan pepperpulver

Hakk chili, varm opp olje. Tilsett chili og hvitløk, stek langsomt i 15-20 minutter.

Tilsett sesamolje og sezchuan-pepper og stek det hele i ytterligere 10 min. Når sausen er avkjølt heller man den i en krukke eller flaske, og den holder seg i en måned.

Stekte villgrønnsaker

På kjøkkenet kunne jeg raskt lokalisere minst fire forskjellige ville planter. Hun vasket dem for deretter å forvelle dem og la dem så i iskaldt vann fra fjellene for at de skulle beholde fargen. Nye skudd fra løvtrær kan være ganske tøffe. De ble stekt med egg, ferske fra høna, for å gjøre dem lettere fordøyelige. Andre av grønnsakene så mer ut som spinat eller brennnesle, og disse ble stekt med chili og hvitløk.

Villgrønnsaker

Finhakk mye hvitløk. Skjær 2-3 røde chili i strimler. Varm woken og tilsett olje. Stek hvitløk i olje til det begynner å lukte. Tilsett så spinat eller brennnesle og rør om et par ganger. Tilsett chili til slutt – stek i et minutt eller så – og servér.

Gårdskyllingsuppe

Deretter kom den uheldige kyllingen, eller iallfall dens hode. Det svømte rundt i suppen som ble servert i et alminnelig

vaskevannsfat av metall. Men god var den. Gårdskyllinger smaker ikke som andre kyllinger.

En landkylling

- 1 kinesisk reddik
- 2 gulrøtter
- Fersk kinesisk sopp – av typen takasi

Ben ut kyllingen. Behold bena og hodet til suppe. Kutt kjøttet i biter og marinér det med litt salt og pepper, og deretter litt potetmel.

Skjær alle grønnsakene i tynne strimler. Stek kyllingbena og hodet med et stykke ingefær i 5 min. Tilsett vann og grønnsaker og la det koke intenst i 10 minutter. Tilsett kjøttet og kok videre i 10 minutter. Smak til med salt og servér.

Kylling på overnatting

Deretter kom nok en kyllingrett. Dette var ikke den uheldige som ble slaktet på grunn av oss. Den hadde vært død lenge, og vært på et bord før.

Etter at den var ferdig kokt og blitt kald, ble den marinert med 2 spiseskjeer salt, sezchuanpepperkorn, anis og villingefærpulver (kaempferia galaga). Den smakte nydelig!

Denne retten skriver seg fra gamle dager, da de fattige måtte samle rester fra de rikes bord og disse restene ble gjort spiselige igjen ved at kjøtt som allerede var kokt ble saltet og krydret og dampet igjen. Selv om kjøttet måtte sies å være "brukt" tidligere, hadde det ikke mistet sin konsistens. Gjenbruken hadde nærmest gitt kjøttet en spesemak. Vi spiste kylling,

Menyen: Et forsiktig utvalg retter.

dyppt Pou-moo i saus og forsynte oss med gress og løvverk. Et uforglemmelig måltid.

En lubben guttunge. (Alle foto: Leong Va).

Den utviklingshemmede onkelen til den lille gutten spiste en stor skål med nudler mens han lagde surklelyder og samtidig smilte til oss. Jeg tenkte for meg selv at hadde dette vært i gamle dager, ville han ikke kunnet spise sammen med oss. Han ville rett og slett ha vært gjemt bort. Både motorsykkelen, bilen og tv-en vitnet om høyere velstand, og dermed også bedre selvtilitt, slik at man dermed også kunne vise fram det som ikke var så perfekt.

Jeg forlot gården med mye lettere hjerte, fordi jeg kunne se at folk flest får det stadig bedre og fordi vi på veien ned fra fjellet skulle holde oss inntil fjellveggen og ikke i ytterkant hvor man så rett ned.

Du har vel ikke glemt å betale kontingenten / abonnementet?

Kjære leser!

Hvis det står et kryss her kan vi ikke se at du har betalt kontingent / abonnement for 2011.

I så tilfelle er dette selvsagt kun en forglemmelse fra din side (eller vi kan ha gjort feil i registreringen – vennligst gi oss beskjed). Riktig beløp og konto finner du i spalten til høyre.

Hvis vi ikke mottar din innbetaling, beklager vi å fortelle deg at du vil bli strøket fra registeret. Så aller helst:

Betal – i dag!

Et positivt årsmøte

I alt 24 medlemmer møtte til årsmøtet i Foreningen 31. mars.

Første punkt på årsmøtet var et foredrag av Øystein Tunsjø, seniorforsker ved Institutt for forsvarsstudier ved Forsvarets Høgskole. Tunsjø la fram en historikk over Kinas utvikling med vekt på forsvarsrelaterte spørsmål og landets egen forståelse av sin rolle, før han pekte på utviklingstendenser. Ifølge Tunsjø er det tegn som tyder på at Kina nå endrer sin strategi fra å være et "kontinentalt" land med fokus på egen, indre konsolidering i forhold til de nærmeste nabolandene, til å nå å tenke "maritimt" med eventuell sikte på å konkurrere med USA om et herredømme over havene.

Beretning

Deretter åpnet møtet formelt ved at styreleder Kjetil Krane ønsket velkommen. Beretningen ble lest opp og årsmøtet tok den til etterretning. Som hovedpunkt ble trukket fram at Kina & Vi er i god utvikling, at antallet medlemmer gått tilbake, at spørreundersøkelsen i januar avdekket at en del av medlemsmassen mener FNK ikke er partipolitisk nøytral. Suksessen med det åpne medlemsmøtet Kina/Afrika ble også framhevet.

Regnskap og budsjett

Regnskapet ble gjennomgått av Anne Krogh. På grunn av ekstraordinære inntekter de siste to år har foreningen nå bygget opp en egenkapital på kr 32.666,96. Fjorårets driftsoverskudd var likevel bare kr 2.410,93 og Krogh pekte på at de ekstraordinære inntektene siste to år nå ville ta slutt, men økonomien er sunn under forutsetning av at styret fører nøye kontroll med utgiftene. Årsmøtet vedtok et noe strammere

budsjett med en utgiftsramme på kr 53.067, og behovet for styring og kontroll ble på ny understreket.

Arbeidsprogram

Kjetil Krane holdt et kort innledning om arbeidsprogrammet der han tok utgangspunkt i at antallet medlemmer går tilbake, på tross av at interessen for Kina vokser. Han stilte spørsmål ved om foreningen er for konfliktsky, om FNK i for liten grad evner å ta opp aktuelle spørsmål til debatt, at vi oppfattes som for "kinatro". Han stilte spørsmål ved hvorfor FNKs innflytelse og betydning likevel er helt marginal.

Under debatten var det mange som mente at kjerne-spørsmålet for å komme videre og bredere ut er "hvordan kan FNK fremme debatten om Kina?". En rekke ideer ble kastet fram: utvikle foreningens hjemmeside på internett, få kontakt med ulike forskningsmiljøer og drøfte deres resultater, få flere kinesere med i foreningen, samarbeide med flere kinamiljøer, og se på andres erfaringer med eksempelvis frokostmøter, seminarer osv.

Spørsmålet ble også reist om antallet medlemmer i seg selv er et mål på om foreningen lykkes i sitt arbeide. Møtet "Kina/Afrika" i fjor høst ble trukket fram hvor over 100 personer kom til Litteraturhuset, og man drøftet om det ville bli lettere å verve abonnenter til Kina & Vi enn å verve medlemmer til FNK.

Årsmøtet samlet seg om å framheve at FNK i større grad burde stimulere til debatt, og at dette burde komme til uttrykk i foreningens formålsparagraf. Styret ble bedt om å legge opp til en debatt blant medlemmene om dette i år, med sikte på at denne paragrafen blir revidert på neste

ordinære årsmøte i 2012.

Vedtak

Begge de framlagte forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt:

1) Kina & Vi utgis fra og med nr. 2, 2011 som et abonnements-tidsskrift, og medlemmer av FNK får et gratis-abonnement.

2) I løpet av året utgis Kina & Vi i nytt, mindre format.

Årsmøtet roste redaksjonen for bladets positive utvikling og vil gi dem mulighet til å utvikle bladet, men ønsket samtidig at styret holder kontroll med både de enkelte forslag og økonomien i utviklingsprosjektet.

Valg

Etter en kort debatt vedtok årsmøtet med akklamasjon:

- at foreningens leder Kjetil Krane er gjenvalgt for et år;
- at Rosa Krogh og Øyvind Tutvedt er gjenvalgt for to år;
- at Torbjørn Bjønnes, Linn A. Christiansen, Audun Reiby og Henrik A. Salthe er valgt til nye styremedlemmer for to år;
- at Torbjørn Bjønnes overtar ansvaret fra Audun Reiby som redaktør for FNKs hjemmeside;
- og at Kjersti Kviberg er gjenvalgt som FNKs revisor for to år.

Det nye styret består etter dette av Kjetil Krane (leder), Rosa Krogh (nestleder), Anne Krogh (kasserer), og styremedlemmene Torbjørn Bjønnes, Linn A. Christiansen, Tove Pedersen, Audun Reiby, Henrik A. Salthe, Wei Song, Øyvind Tutvedt og Steinar Webjørnsen.

Avslutningsvis takket Kjetil Krane for oppmøtet og den gode debatten, og to tredjedeler av forsamlingen gikk deretter til Shanghai House og nøy en femretters middag – som også ga FNK et tilskudd på kr 800.

KINA & VI

KINA & VI utgis fire ganger årlig av Foreningen Norge-Kina.

I redaksjonen sitter Henrik A. Salthe (redaktør), Rosa Krogh, Fredrik Netland, Audun Reiby, Christine Surlien, Anne Catherine Haugerud Bolstad og Kjetil Krane.

Vi tar svært gjerne i mot bidrag i form av artikler, tips, anmeldelser o. l. Og kanskje du har lyst til å bli med i redaksjonen? Ta kontakt med redaktøren ved hsalthe@online.no

Signerte artikler står for forfatterens egne synspunkter.

Foreningen Norge-Kina

(FNK) ble stiftet i 1969; da som Vennsambandet Norge-Kina. FNK har som formål å informere om Kinas kultur, historie og samfunnsliv, samt å stimulere til en gjensidig interesse ved å fremme kontakten mellom våre to land på flest mulige områder.

Medlemskap koster i 2011 kr 350 for familiemedlemskap, kr 250 for enkeltmedlemmer, mens honnør og studenter betaler kr 200 pr. kalenderår.

Abonnement på Kina & Vi koster kr 250 pr. år.

Korrekt beløp betales til:

**Foreningen Norge-Kina
Hegdehaugsveien 10
0167 Oslo
Konto 1140 67 42034**

E-post: for-nk@online.no
www.foreningennorgekina.no
Org. nr. 992 553 340

FNKs leder er Kjetil Krane som du treffer på k-krane@online.no eller mobiltlf. 95 04 14 09

Returadresse
KINA & VI
Hegdehaugsveien 10
N-0167 Oslo

Vi ønsker deg en riktig god sommer!